

Laboration 4.

Syfte

Syftet med denna laboration är att få övning i att strukturera sina program genom att använda metoder och klasser, samt att få övning i att använda sig av fält och klassen `ArrayList`.

Redovisning

Uppgifterna skall vara demonstrerade för och godkända av en handledare senast fredag 24/2.

Uppgift 1

Skriv en klassmetod

```
public static boolean match(String str)
```

som kontrollerar parentesmatchning i strängar. Metoden tar en sträng `str` som indata och returnerar värdet `true` eller `false` beroende på om parenteserna i strängen `str` matchar eller inte.

Exempel:

I exemplen nedan representerar . . en följd av godtyckliga tecken som inte innehåller vänster- eller högerparenteser:

..(.(. .).).	skall ge värdet true
..(.(. . .).	skall ge värdet false
..(. . . .). .(. . . .). .	skall ge värdet true
. . . .). .). .(. .(. . . .	skall ge värdet false
..(. .). .). .(. .(. .). .	skall ge värdet false
.	skall ge värdet true

Givetvis skall du också skriva ett program för att testa metoden.

Tips: Räkna antalet förekomster av vänster- respektive högerparenteser under genomlöpningen av strängen. Vad måste gälla för förhållande mellan dessa värden - *vid varje tidpunkt under genomlöpning och efter avslutad genomlöpning* - för att parentesmatchningen skall vara korrekt?

Uppgift 2

I denna uppgift skall ni använda klassen `GenericDie` som ni gjorde i laboration 3. Kopiera in denna klass till mappen som ni för tillfället arbetar i.

Ni skall skapa en klass `TestDice` som innehåller en klassmetod

```
public static int[] roll(GenericDie theDice, int nrRoll)
```

som får en tärning `theDice` av klassen `GenericDie`, kastar denna tärning `nrRoll` antal gånger och returnerar ett heltalsfält som innehåller hur många gånger var och en av valörerna på tärningen kommit upp.

Skriv också en `main`-metod som använder metoden `roll` för att göra 100 kast med en 7-sidig tärning och skriver ut resultatet av dessa kast.

Tips: Fältet som metoden `roll` returnerar innehåller lika många element som det finns sidor på tärningen `theDice`. Klassen `GenericDie` har en metod för att ta reda på antalet sidor på tärningen.

Valörerna på en tärning är numrerade från 1 till `max`, medan indexen i ett fält är indexerade från 0 till `max-1`. Var i fältet är det lämpligt att lagra valören 1, valören 2, . . . , valören `max`?

Uppgift 3

Utöka klassen `TestDice` i föregående uppgift med ytterligare en klassmetod

```
public static int[] valueOf(int[] number)
```

som tar ett heltalsfält `number` innehållande antal gånger som var och en av valörerna på en tärning kommit upp. Metoden skall returnera ett nytt fält som för varje valör innehåller den *sammanlagda poängsumman* för antalet gånger valören kommit upp. Har t.ex. valören 6 kommit upp 4 gånger skall värdet i returfältet som associeras med valören 6 vara 24.

Skriv sedan en `main`-metod som gör 100 kast med en 9-sidig tärning samt skriver ut antal förekomster av och den totala poängsumman för varje valör, d.v.s. programmet skall först anropa metoden `roll` (från förra uppgiften) för att generera antalet förekomster av varje valör och därefter metoden `valueOf` för att beräkna de totala poängsummorna.

Tips: Fältet som metoden `valueOf` returnerar innehåller lika många element som indatafältet `number`. Hur kan man ta reda på storleken på ett fält?

Uppgift 4

A är en kvadratisk heltalsmatris med N rader och N kolonner. I första kolonnen i A är alla elementen lika med 1. I första raden i A är alla övriga element lika med 0. För resterande element i A gäller att

$$a_{ij} = a_{i-1,j-1} + a_{i-1,j}$$

I fallet $N = 5$ får matrisen utseendet:

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 3 & 3 & 1 & 0 \\ 1 & 4 & 6 & 4 & 1 \end{pmatrix}$$

Skriv ett program som läser in ett positivt heltal $N \leq 10$, beräknar matrisen A , samt skriver ut alla element i och till vänster om diagonalen hos A enligt nedan:

$$\begin{pmatrix} 1 & & & & \\ 1 & 1 & & & \\ 1 & 2 & 1 & & \\ 1 & 3 & 3 & 1 & \\ 1 & 4 & 6 & 4 & 1 \end{pmatrix}$$

Utforma programmet på så sätt att det förutom `main`-metoden innehåller följande tre klassmetoder

```
public static int readGrad()           som läser in och returnerar ett gradtal  $\leq 10$   
public static int[][] createArray(int n) som skapar och returnerar en matris av gradtal  $n$   
public static void writeElement(int[][] m) som skriver ut elementen i matrisen  $m$ 
```

Tips 1: Börja vid beräkningen av matrisen att initialisera alla element i första raden till 0 och sedan alla element i första kolumnen till 1.

Tips 2: Uppgift 13 i laboration 1 är till hjälp vid implementationen av metoden `writeElement`.

Tips 3: Utveckla och testa en metod i taget. Börja med den metod du tror är lättast att utveckla.

Uppgift 5

I laboration 3 skrev ni en klass `Guest` för att representera gäster på hälsoinstitutet Svett&Fett. Kopiera in denna klass till mappen som ni för tillfället arbetar i.

Skriv en klass `Diet` som innehåller klassmetoden

```
public static ArrayList<Guest> putOnDiet(ArrayList<Guest> list)
```

Metoden tar en lista `list` av `Guest` och returnerar en ny lista, som innehåller de element i `list` som är överviktiga.

Ni kan testa med den färdiga klassen `TestDiet`, som finns på kursens hemsida.

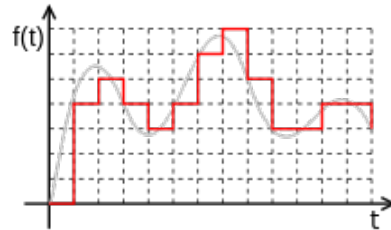
Uppgift 6

I denna uppgift ska ni vidareutveckla ett litet bibliotek för att generera musik som kan avlyssnas med vanliga musikprogram. Tiden medger inte något omfattande bibliotek, så den musik vi kan åstadkomma blir givetvis mycket begränsad.

En ljudsignal uppstår genom att en tryckvåg fortplantas genom luften, vilket är ett analogt fenomen. För att kunna göra datorbearbetningar måste vi ha en digital representation av den analoga ljudsignalen. Betrakta nedanstående figur:

Den grå analoga signalen har *sampled* (avlästs) vid diskreta tidpunkter (de vertikala streckade linjerna). Dessutom har signalvärdena (amplituderna) vid dessa tidpunkter avrundats till närmaste heltalsvärde, representerat av de horisontella streckade linjerna. Den samplede digitala signalen i figuren ovan är alltså

[0, 4, 5, 4, 3, 4, 6, 7, 5, 3, 3, 4, 4, 3].

En vanlig standard för digital musik, som t.ex. används för CD-skivor, har samplingsfrekvensen 44100 Hz (dvs 44100 avläsningar av signalen per sekund). Noggrannheten i amplitud är typiskt 16 bitar, dvs $2^{16} = 65536$ olika amplituder kan anges. I vårt bibliotek ska vi sampla signaler med denna frekvens, men representera amplituder med värden av typen **double**, skalade på så sätt att amplituden alltid ligger mellan -1 och 1. Omvandlingen till 16 bitarsrepresentation sker i klassen **Melody** som ni får given.

Det mänskliga örat kan uppfatta ljud ungefär i intervallet 20-20000 Hz. Grundfrekvensen för ettstrukna A (den ton efter vilken instrument stäms) är 440 Hz. När en sinussignal med denna frekvens samplas med samplingsfrekvens 44100 Hz erhåller man alltså ca 100 värden per period, dvs den samplede signalen ger en mycket god bild av den analoga signalen. Nedan visas en period av en sinuskurva, sampled med 100 punkter:

För högre frekvenser blir givetvis upplösningen sämre, men för hörbara signaler har man dock minst två avläsningar per period.

Att lagra digitala ljudsignaler är minneskrävande. Med 44100 avläsningar per sekund och 16 bitar per avläsning får vi för monoljud en minnesåtgång på 88 kbytes per sekund, dvs ca 5 Mbytes per minut. För stereoljud fördubblas minnesåtgången till 10 Mbytes per minut. För ljudfiler används därför ofta komprimerade format som MP3, vilka tappar en del ljudinformation men ger mycket mindre filer. Vi ska dock i denna laborationsuppgift hålla oss till okomprimerade filer i formatet WAV.

Förberedelser:

Skapa en ny mapp för denna laborationsuppgift och ladda ner filen **musicLab4.zip** från kurshemsidan till denna mapp. Filen innehåller 4 klasser: **SoundDevice**, **Melody**, **MusicUtils** och **Main**, samt en textfil **elise.txt**.

Ladda in filen **Main.java** i JGrasp samt kompilera och kör programmet (med hörlurar på!). Ni hör en ren sinussignal med frekvensen 440 Hz i två sekunder, följt av en lika lång signal en oktav högre (dvs. med frekvensen 880 Hz).

Filen **Main.java** har följande utseende:

```
import java.io.File;

public class Main {
    public static void main(String[] args) {
        SoundDevice device = new SoundDevice();
        Melody song = new Melody(5);
        melody.add(MusicUtils.sine(440, 2));
        melody.add(MusicUtils.sine(880, 2));
        melody.play(device);
        melody.save(device.getFormat(), new File("twotones.wav"));
    } //main
} //Main
```

Programmet börjar med att skapa ett objekt av klassen **SoundDevice** och ett objekt av klassen **Melody**. Båda dessa klasser är givna och ni skall *inte ändra* i dessa.

Klassen `SoundDevice` innehåller operationer som gör det möjligt att komma åt och hantera datorns ljudkort. För laborationen behöver vi inte förstå hur klassen `SoundDevice` är uppbyggd. Det räcker att veta att konstanten `SAMPLING_RATE = 44100` definieras i denna klass.

Klassen `Melody` används för att avbilda en melodi. Klassens konstruktor har en `int` som parameter. Denna parameter anger melodins längd i sekunder. I `main`-metoden skapas alltså en melodi som är 5 sekunder lång. Initialt är melodin ljudlös. Klassen `Melody` innehåller metoden `add` för att lägga till toner, metoden `play` för att spela melodin, samt metoden `save` för att spara melodin på en fil.

I `main`-metoden anropas metoden `add` två gånger för att lägga till toner i melodin. Tonerna som läggs till skapas med metoden `sine`, som finns i klassen `MusicUtils`. Metoden `sine` producerar en sinussignal med given frekvens och längd. Melodin spelas sedan upp genom att anropa metoden `play`. Slutligen spara `main`-metodens melodi på en fil med namnet `"twotones.wav"` genom att anropa metoden `save`. Filen `twotones.wav` kan öppnas och spelas upp med datorns CD-spelare. Gör detta och kolla att ni höra de två tonerna.

Metoden `sine` i klassen `MusicUtils` har följande utseende:

```
public static double[] sine(double freq, double duration) {
    int length = (int) (duration*SoundDevice.SAMPLING_RATE);
    double[] a = new double[length];
    double dx = 2*Math.PI*freq / SoundDevice.SAMPLING_RATE;
    for (int i = 0; i < length; i = i + 1) {
        a[i] = Math.sin(i * dx);
    }
    return a;
} //sine
```

Metoden skapar och fyller ett fält `a` med avläsningar av en ren sinusfunktion. Antalet värden i fältet är antalet avläsningar per sekund (som definieras av konstanten `SoundDevice.SAMPLING_RATE`) gånger tonens längd i sekunder (som anges av inparametern `duration`).

Den funktion vi ska sampla är $s(t) = \sin(2\pi f \cdot t)$, där f är frekvensen (som anges av inparametern `freq`).

Vi fyllar fältet `a` med `SoundDevice.SAMPLING_RATE` avläsningar per sekund av funktionen $s(t)$, således får fältelementet `a[i]` värdet $s(i / \text{SoundDevice.SAMPLING_RATE})$.

Varför har vi i koden för metoden `sine`, ovan, infört variabeln `dx`?

- a) För att skapa ett musikaliskt intressantare ljud än en ren sinuston skall ni utöka klassen `MusicUtility` med en metod

```
public static double[] pluck(double freq, double duration)
```

Metoden skapar och fyller ett fält `a` med avläsningar av en ren sinusfunktion. Antalet värden i fältet är antalet avläsningar per sekund (som definieras av konstanten `SoundDevice.SAMPLING_RATE`) gånger tonens längd i sekunder (som anges av inparametern `duration`).

Karplus-Strong's algoritm fungerar på följande sätt:

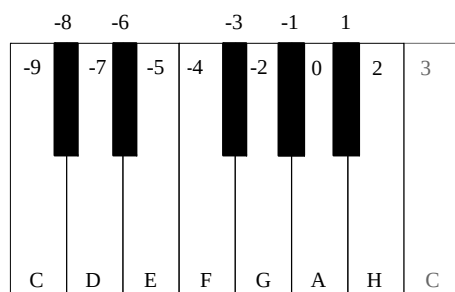
Först måste ni deklarerat och skapa ett fält av flyttal av lämplig storlek på precis samma sätt som i funktionen `sine`.

Sedan ska ni fylla ni fältets element med värden. Detta görs i två steg:

1. Låt `p` vara antalet avläsningar per period, dvs samplingsfrekvensen 44100 dividerat med frekvensen `freq` för den önskade tonen. Fyll de första `p` elementen med slumpstal i intervallet $[-1.0, 1.0]$. För att få slumpstal använder instansmetoden `nextDouble()` i klassen `Random`. Om ni tittar i API'n, ser ni att metoden `nextDouble()` ger ett värde i intervallet $[0.0, 1.0]$. Hur gör man om detta värde till ett tal mellan -1 och 1 ?
2. Övriga element i fältet, dvs. elementen efter de `p` första elementen, beräknas på följande sätt: elementet med index i är summan av elementen med index $i-p$ och $i-(p-1)$, multiplicerad med en dämpkonstant `d`. Ett lämpligt värde på `d` är 0.498, men ni får gärna experimentera med olika värden (som ger olika ljud). Intressanta ljud fås bara för `d`-värden litet mindre än 0.5.

Testa er metod genom att ändra i `main`-metoden så att ni anropar `pluck` i stället för `sine`. Ändra också namnet på filen där ni sparar melodin. Ni bör fortfarande höra två toner, men nu ska de låta som när man knäpper på en sträng.

- b) I metoderna **sine** och **pluck** anges toner genom att ge frekvens och varaktighet. Vi vill nu närma oss hur toner anges normalt i musik, dvs med noter i en skala. Vi kan inte gå igenom musikteori här, utan nöjer oss med att konstatera att det, till exempel på en pianoklaviatur, finns tolv tangenter per oktav, sju vita och fem svarta:

Vi skall inte ange toner med de vanliga bokstäverna CDEFGAH, eftersom det kräver förtecken för de svarta tonerna och dessutom något sätt att ange oktav. Istället numrerar vi tonerna med heltal som på klaviaturen ovan, där ettstrukna A ges nummer 0 (vi väljer A som utgångspunkt, eftersom den, med frekvensen 440 Hz, oftast är referenspunkt för musikaliska skalor). Ettstrukna C är alltså -9, tvåstrukna C är 3, trestrukna C är 15, osv. Detta har också fördelen att vi lätt får en direkt formel för frekvensen för en given ton: ton nummer k har frekvensen $440 \cdot 2^{k/12}$ Hz. Ettstrukna C har alltså frekvensen $440 \cdot 2^{-9/12} = 261.63$ Hz.

Er uppgift är nu att utöka **MusicUtils** med ytterligare en metod

public static double[] note(int pitch, double duration)

som genererar en ton med givet nummer (anges med parametern **pitch**) och varaktighet (anges med parametern **duration**). Observera: Det enda man behöver göra är att räkna ut frekvensen från tonens nummer, anropa **pluck** för att få ett fält och returnera detta fält. I metoden **note** ska man varken skapa eller fylla fältet; det sköter **pluck** om.

När ni gjort detta kan ni testa resultatet genom att ändra i **main**-metoden så att programmet spelar till exempel början på Gubben Noak:

```
melody.add(MusicUtils.note(-9, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-9, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-9, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-5, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-7, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-7, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-7, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-4, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-5, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-5, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-7, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-7, 0.4));
melody.add(MusicUtils.note(-9, 1.0));
melody.play(device);
```

Valet av 0.4 sekunder per ton är en smaksak; ni kan välja annat tempo om ni så önskar. Vi ser också att det blir mycket omständligt att beskriva musik på detta sätt. Men innan vi ger oss på att åtgärda detta ska vi förbättra ljudet ytterligare.

- c) Ett betydligt intressantare ljud fås om vi spelar flera toner samtidigt. Som ett första steg ska ni skriva en metod

public static double[] average(double[] t1, double[] t2)

som genererar ett medelvärde av tonerna **t1** och **t2**. Vi förutsätter också att de två tonerna har samma varaktighet så att fälten är lika långa. Metoden **average** ska helt enkelt skapa ett nytt fält och för varje index ta medelvärdet av motsvarande värden i **t1** och **t2**.

Nästa steg är att ni skall skriva en metod

public static double[] harmonic(int pitch, double duration)

som skapar en ton med givet nummer och varaktighet genom att blanda *tre* toner som skapats med **note**, nämligen tonerna med nummer **pitch**, **pitch-12** och **pitch+12** (dvs en grundton samt en ton en oktav under och en ton en oktav över). Förslagsvis blandas först de två sistnämnda tonerna med metoden **average** och sedan blandas resultatet med den första tonen, återigen med metoden **average**.

Slutligen skall ni testa resultatet genom att i **main**-metoden ersätta alla anrop till metoden **note** med anrop till metoden **harmonic**.

- d) I `main` ovan är beskrivningen av Gubben Noak en del av programmet. Mycket bättre är att spara beskrivningen av melodin i en textfil `noak.txt` som börjar

```
-9 0.4
-9 0.4
-9 0.4
-5 0.4
-7 0.4
-7 0.4
-7 0.4
-4 0.4
-5 0.4
-5 0.4
-7 0.4
-7 0.4
-9 1.0
```

och sedan låta programmet läsa denna fil och med hjälp av informationen på varje rad skapa en ton som läggs till sången. Ännu bättre är kanske att ändra varaktigheten för tonerna i filen till 0.25, svarande mot en kvartston, och sedan separat ange tempot.

Ändra nu `Main` så att beskrivningen av en melodi läses från en fil genom att ge filnamnet som argument till `main`-metoden. Koppla sedan filen till ett `Scanner`-objekt. Detta görs på följande vis

```
public static void main(String[] args) throws FileNotFoundException {
    Scanner sc = new Scanner(new File(args[0]));
    ...
}
```

Klassen `Scanner` har en konstruktor som gör att `Scanner`-objektet läser data från en fil. En fil handhas som ett objekt av klassen `File` och klassen `File` har en konstruktor vars parameter är namnet på den fysiska filen.

Vid anropet av `new File(arg[0])` inträffar en exception av typen `FileNotFoundException` om den angivna fysiska filen inte finns. `FileNotFoundException` tillhör en typ av exceptions som måste tas hand om eller kastas vidare. Här kastar vi `FileNotFoundException` vidare, därav står det **throws** `FileNotFoundException` i metodhuvudet till `main`-metoden.

För att testa ert program kan ni använda den givna textfilen `elise.txt`. Denna fil utnyttjar ovan antydda förbättring; varaktigheten 0.125 betyder en åttondelston. Om man låter detta vara synonymt med varaktigheten hos tonen i sekunder så blir det alldeles för högt tempo. Om en åttondel varar i 0.125 sekunder så hinner man 240 fjärdedelsnoter på en minut; 148 fjärdedelar per minut är mer lagom. En möjlighet är att även ange tempot som argument till `main`-metoden. Gör det!

Ni kan naturligtvis också skriva en egen fil för någon musik ni föredrar.

Slutkommentarer:

Förhoppningsvis har ni nu lärt er en del programmering med fält och en del om digital audio. Avslutningsvis skall påpekas att vi i ett avseende gjort det enkelt för oss: vi har slösat med minne. Vi skapar många och långa fält också för korta ljudsekvenser. Det går att göra det vi gjort, och mer därtill, med mycket mindre minneskonsumtion. För ett allvarligt menat musikprogram måste man vara mer ekonomisk, men för vårt syfte här lämpar sig en mer frikostig attityd till minnesförbrukning bättre.

Uppgift 7

En digital bild kan representeras som ett tvådimensionellt fält av bildpunkter.

I en digital gråskalebild är en bildpunkt ett heltalsvärde i intervallet 0-255, där värdet 0 betecknar svart och värdet 255 betecknar vitt. En bild har en viss storlek, dvs ett visst antal bildpunkter i höjddled och ett visst antal bildpunkter i sidled. En gråskalebild kan således representeras med ett tvådimensionellt fält av typen `int[][]`, där den första dimensionen definierar bildens höjd och den andra dimensionen definierar bildens bredd. En variabel som representerar en gråskalebild med höjden `HEIGHT` pixlar och bredden `WIDTH` pixlar kan skapas med satsen

```
int[][] grayImage = new int[HEIGHT][WIDTH];
```

Elementet `grayImage[20][40]` anger således gråtonen i den pixel som återfinns 40 pixlar åt höger och 20 pixlar nedåt från bildens övre vänstra hörn. Observera att `grayImage[0][0]` är pixeln i övre vänstra hörnet i bilden och att `grayImage[HEIGHT-1][WIDTH-1]` är pixeln i nedre högra hörnet.

En digital färgbild lagras på RGB-format, där varje bildpunkt utgörs av *tre* heltalsvärden i intervallet 0-255. De enskilda värdena representerar intensiteten av färgerna rött, grönt och blått. En färgbild kan avbildas med ett tredimensionellt fält av typen `int[][][]`, där den första dimensionen definierar bildens höjd, den andra dimensionen definierar bildens bredd och den tredje dimensionen representerar färgerna rött, grönt och blått. En variabel som representerar en färgbild med höjden `HEIGHT` pixlar och bredden `WIDTH` pixlar kan skapas med satsen

```
int[][][] colorImage = new int[HEIGHT][WIDTH][3];
```

Elementet `colorImage[18][56][1]` anger således intensiteten av grönt i den pixel som återfinns 56 pixlar åt höger och 18 pixlar nedåt från bildens övre vänstra hörn.

I denna uppgift skall ni skriva några enkla metoder för bildbehandling. På kursens hemsida finns ett antal färdiga klasser som ni skall använda.

Gråskalebilder.

I denna uppgift skall ni skriva metoder för behandling av gråskalebilder. Ladda ner filen `grayLab4.zip` från kursens hemsida. Filen innehåller klasserna `GrayImage`, `GrayImagePanel`, `GrayImageWindow`, `GrayUtils` och `MyGrayProgram`, samt bildfilen `svamp.jpeg`.

Klassen `GrayImage` tillhandahåller de publika klassmetoderna

`static int[][] read(String fileName)` som läser in en bild på gif -, jpg-, jpeg- eller png-format från filen `fileName`. Om ursprungsbilden i filen är en färgbild översätts denna till en gråskalebild.

`static void write(String fileName, int[][] picture)` som skriver ut fältet `picture` som en gråskalebild på formatet gif, jpg, jpeg eller png till en fil med namnet `fileName`.

Klassen `GrayImageWindow` tillhandahåller en konstruktor

`GrayImageWindow(int[][] picture1, int[][] picture2)` som skapar ett fönster i vilket fälten `picture1` och `picture2` ritas ut som gråskalebilder.

Klassen `MyGrayScaleProgram` innehåller nedanstående kod och producerar fönstret som visas ovan:

```
public class MyGrayProgram {
    public static void main(String[] args) throws Exception{
        int[][] original = GrayImage.read("svamp.jpeg");
        int[][] manipulated = GrayUtils.upDown(original);
        GrayImage.write("upDownSvamp.jpeg", manipulated);
        GrayImageWindow iw = new GrayImageWindow(original, manipulated);
    }
} //MyGrayProgram
```

I klassen `GrayUtils` finns metoden

```
public static int[][] upDown(int[][] samples) {
    int[][] newSamples = new int[samples.length][samples[0].length];
    for (int row = 0; row < samples.length; row = row + 1)
        for (int col = 0; col < samples[row].length; col = col + 1)
            newSamples[row][col] = samples[samples.length - row - 1][col];
    return newSamples;
} //upDown
```

som tar ett tvådimensionellt fält `samples` (som representerar en gråskalebild) och returnerar ett nytt tvådimensionellt fält (som också representerar en gråskalebild). Det nya fältet som metoden returnerar är en spegelvänd kopia av fältet `samples` roterad runt den horisontella axeln, dvs första raden i det nya fältet är sista raden i `samples`, andra raden i det nya fältet är näst sista raden i `samples`, osv. Metoden kan alltså användas för att vända en bild upp och ner.

Metoden `main` i klassen `MyGrayScaleProgram` läser in en bildfil (`svamp.jpeg`) som innehåller en gråskalebild och lagrar denna i det tvådimensionella fältet `original`, skapar ett nytt fält `manipulated` genom att anropa metoden `upDown` med fältet `original`, skriver ut fältet `manipulated` som en bild till filen `upDownSvamp.jpeg` och skapar slutligen ett fönster där filerna `original` och `manipulated` ritas ut som bilder.

Din uppgift är att utöka klassen `GrayUtils` med följande metoder:

public static int[][] leftRight(int[][] samples)	som returnerar en spegelvänd kopia av <code>samples</code> roterad runt den vertikala axeln.
public static int[][] invert(int[][] samples)	som returnerar en kopia av <code>samples</code> där värdet $s_{i,j}$ för varje element i <code>samples</code> har ersätts med värdet $255 - s_{i,j}$.
public static int[][] toBlackWhite(int[][] samples)	som returnerar en kopia av <code>samples</code> där värde $s_{i,j}$ för varje element i <code>samples</code> har ersätts med värdet 0 om $s_{i,j}$ är mindre än 128 och med värdet 255 om $s_{i,j}$ är större eller lika med 128.

original

leftRight

invert

toBlackWhite

För att rita ut t.ex. den spegelvända kopian ändrar ni satsen

```
int[][] manipulated = GrayUtils.upDown(original);
```

till

```
int[][] manipulated = GrayUtils.leftRight(original);
```

i `main`-metoden i klassen `MyGrayScaleProgram`. Vill ni lagra den nya bilden som en jpeg-bild ändrar ni också filnamnet i satsen

```
GrayImage.write("upDownSvamp.jpeg", manipulated);
```


Färgbilder:

För att handha färgbilder laddar ni ner filen **colorLab4.zip** från kursens hemsida. Filen innehåller klasserna **ColorImage**, **ColorImagePanel**, **ColorImageWindow**, **ColorUtils** och **MyColorProgram** bildfilen **svamp.jpeg**.

Klassen **ColorImage** tillhandahåller klassmetoderna

static int[][][] read (String fileName)

som läser in en bild på gif -, jpg-, jpeg- eller png-format från filen **fileName**.

static void write(String fileName, **int[][][]** picture)

som skriver ut fältet **picture** som en bild på formatet gif, jpg, jpeg eller png till en fil med namnet **fileName**.

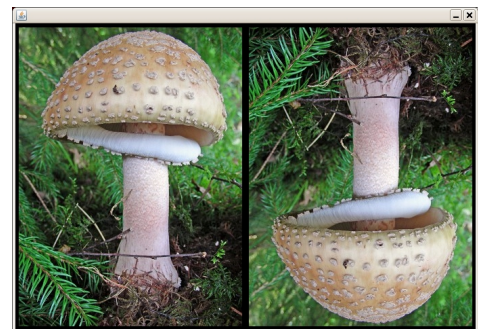
Klassen **ColorImageWindow** tillhandahåller en konstruktor

ColorImageWindow(**int[][][]** picture1, **int[][][]** picture2)

som skapar ett fönster i vilket fälten **picture1** och **picture2** ritas ut som färgbilder.

Klassen **MyColorProgram** innehåller nedanstående kod och producerar fönstret som visas i bredvidstående bild:

```
public class MyColorProgram {
    public static void main(String[] args) throws Exception {
        int[][][] original = ColorImage.read("svamp.jpeg");
        int[][][] manipulated = upDown(original);
        ColorImage.write("upDownSvamp.jpeg", manipulated);
        ColorImageWindow iw = new ColorImageWindow(original, manipulated);
    } //main
} // MyColorProgram
```


I klassen **ColorUtils** finns metoden

```
public static int[][][] upDown(int[][][] samples) {
    int[][][] newSamples = new int[samples.length][samples[0].length][3];
    for (int row = 0; row < samples.length; row = row + 1)
        for (int col = 0; col < samples[row].length; col = col + 1)
            for (int c = 0; c < samples[0][0].length; c = c + 1)
                newSamples[row][col][c] = samples[samples.length-row-1][col][c];
    return newSamples;
} //upDown
```

som tar ett tredimensionellt fält **samples** (som representerar en färgbild) och returnerar ett nytt tredimensionellt fält (som också representerar en färgbild). Det nya fältet som metoden returnerar är en spegelvänd kopia av fältet **samples** roterad runt den horisontella axeln, dvs första raden i det nya fältet är sista raden i **samples**, andra raden i det nya fältet är näst sista raden i **samples**, osv. Metoden kan alltså användas för att vända en bild upp och ner.

Din uppgift är att utöka klassen **ColorUtils** med följande metoder:

public static int[][][] leftRight(**int[][][]** samples)

som returnerar en spegelvänd kopia av **samples** roterad runt den vertikala axeln.

public static int[][][] invert(**int[][][]** samples)

som returnerar inversen av **samples**

public static int[][][] toGray(**int[][][]** samples)

som returnerar en gråbildskopia av **samples**

public static int[][][] toBlackWhite(**int[][][]** samples)

som returnerar en svartvit kopia av **samples**

public static int[][][] contour(**int[][][]** samples)

som returnerar konturen av **samples**

leftRight

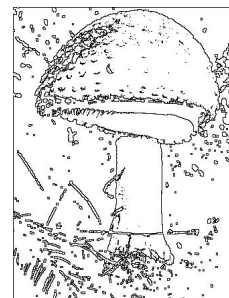
invert

toGray

toBlackWhite

contour

Inversen till en färgbild erhålls genom att för varje pixel i originalbilden ersätta intensiteten $s_{i,j}$ för var och en av färgerna röd, grön och blå med värdet $255 - s_{i,j}$.

För att få bästa kvalitén på den gråskalebild (och därmed den svartvita bild) som erhålls från en färgbild skall ni beräkna bildpunktens *luminans*. Luminansen L är den för ögat upplevda ljusheten hos en yta och definieras som

$$L = 0.299r + 0.587g + 0.114b.$$

där r är intensiteten av rött, g är intensiteten av grönt och b är intensiteten av blått. I den gråskalebild som beräknas från en färgbild, sätts intensiteten av färgerna rött, grön och blått i varje pixel till värdet L i motsvarande pixel i färgbilden. I den svartvita bild som erhålls från en färgbild, sätt intensiteten av färgerna rött, grön och blått i varje pixel till värdet 0 om L i motsvarande pixel i färgbilden är mindre än 128 och till 255 om L är större eller lika med 128.

En *kontur* i en svartvit bild kan definieras enligt nedan:

I konturen av bilden *picture*, skall en pixel vara svart om och endast om *picture*[i][j] är svart och antingen (i, j) ligger på *randen* i *picture* eller (i, j) har minst en *granne* som är vit i *picture*. Randen i bilden utgörs av de yttre raderna och kolumnerna. Grannar till (i, j) är alla (i_k, j_k) sådan att $i_k \in i-1..i+1$ och $j_k \in j-1..j+1$.

Bildpunkter som ligger på randen kan inte direkt beräknas med detta uttryck eftersom dessa bildpunkter saknar en eller flera närliggande punkter. Ni kan bortse från bildpunkterna på randen och låta dessa ha samma värden som i den svartvita varianten av originalbilden.

Frivilliga extrauppgifter

I bildanalys används ofta så kallade *faltningsfilter* för att lyfta fram sådant som är intressant i bilden. Det kan t.ex. röra sig om att ta bort brus, eller att reducera eller framhäva konturer i bilden. Vid användning av faltningsfilter beräknas ett nytt värde på en bildpunkt genom att, förutom att beakta bildpunkten själv, även beakta närliggande bildpunkter. Ett faltningsfilter kan således anses som en matris. Faltningsfiltret

$$\begin{bmatrix} -1 & -1 & -1 \\ -1 & 9 & -1 \\ -1 & -1 & -1 \end{bmatrix}$$

är ett filter som *förändrar skärpan* i bilden. Filtret anger att det nya värdet i en bildpunkt beräknas genom att multiplicera bildpunktens gamla värde med 9 och subtrahera med varje närliggande bildpunkt. Detta kan också uttryckas på följande sätt:

Alla bildpunkter $new_{i,j}$ i den bild som erhålls med faltningsfiltret och som *inte ligger på randen* i bilden beräknas av uttrycket

$$new_{ij} = -1*old_{i-1,j-1} -1*old_{i-1,j} -1*old_{i-1,j+1} -1*old_{i,j-1} + 9*old_{i,j} -1*old_{i,j+1} -1*old_{i+1,j-1} -1*old_{i+1,j} -1*old_{i+1,j+1}$$

där $old_{i,j}$ är värdet för bildpunkten i, j i bilden som filtreras. I en färgbild appliceras faltningsfiltret på varje färgkomponent. Värdet av den nya bildpunkten $new_{i,j}$ kan bli negativt eller större än 255. Detta måste kontrolleras. Negativa värden sätts till 0 och värden större än 255 sätts till 255.

Ett annat faltningsfilter som förändrar skärpan är

$$\begin{bmatrix} 0 & -1 & 0 \\ -1 & 5 & -1 \\ 0 & -1 & 0 \end{bmatrix}$$

För att beräkna det nya värdet av en bildpunkt används i detta filter endast 4 av de 8 närlägna bildpunkterna. Resultatet av de båda filtren ser ni nedan.

För att detektera kanter i bilder appliceras två filter på original bilden (ett filter för att få fram kanterna i x-led och ett filter för att få fram kanterna i y-led). Ett välkänt kantdektteringsfilter är Sobel-filtret, vars faltningsmatriser har följande utseende:

-1	-2	-1	1	0	-1
0	0	0	2	0	-2
1	2	1	1	0	-1

Om vi för varje enskild färgkomponent betecknar resultatet från dessa båda filter för bildpunkten (i, j) som $d_x(i, j)$ respektive $d_y(i, j)$, beräknas slutresultatet från Sobel-filteringen som $s(i, j) = \sqrt{d_x(i, j)^2 + d_y(i, j)^2}$.

Färgbilden har först översatts till en gråskalebild, varefter gråskalebilden filtrerats med Sobel-filtren

Varje enskild färg i färgbilden har filtrerats med Sobel-filtren, varefter det erhållna värdet inverterats (dvs satts till $255 - \text{värde}$).

Antalet bearbetningar man kan göra på bilder är näst intill obegränsat. Ni kan säkert komma på egna förslag på metoder att implementera. Den intresserade kan också hitta många ytterligare exempel på bildbehandling och filter genom sökning på nätet. Några lämpliga adresser att börja med är:

http://en.wikipedia.org/wiki/Image_editing

http://en.wikipedia.org/wiki/Sobel_operator